SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 248/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. augusta 2008 predbežne prerokoval sťažnosť R. U., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. V., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 35/2000 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. U. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2008 (doplnená na základe výzvy ústavného súdu 12. februára 2008) doručená sťažnosť R. U., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. V., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 35/2000.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu 7. januára 2000 domáhal voči odporcovi náhrady škody z pracovného úrazu. Podľa vyjadrenia sťažovateľa o jeho návrhu rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 35/00-50 z 10. apríla 2003, ale na odvolanie odporcu bol tento rozsudok uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd") č. k. 19 Co 140/03-76 z 25. novembra 2004 zrušený a vec bola vrátená prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Vo veci samej opäť rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 35/00-202 z 10. júla 2007, proti ktorému podal sťažovateľ 19. septembra 2007 odvolanie. Sťažovateľ uviedol, že spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní, ale ku dňu podania ústavnej sťažnosti odvolací súd neurčil termín pojednávania. Sťažovateľ sa domnieva, že takýmto postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a tým aj k znemožneniu vyplácania jeho nárokov vyplývajúcich z pracovného úrazu, ktoré mu mali byť vyplácané od roku 2000, čo sa nepriaznivo odzrkadlilo na životnej úrovni celej jeho rodiny.

Sťažovateľ v doplnení sťažnosti predložil ústavnému súdu listinné dôkazy, ktoré podľa jeho názoru mali preukázať, že splnil podmienku prípustnosti sťažnosti, a teda, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu namietal prieťahy v konaní okresného súdu podaním sťažnosti jej predsedovi.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„1. Právo R. U. na spravodlivé rozhodnutie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde v Prievidzi pod č. 11 C/35/2000 porušené bolo.

2. Prikazuje sa Krajskému súdu v Trenčíne vo veci ďalej konať a rozhodnúť bez zbytočných prieťahov.

3. Okresný súd v Prievidzi je povinný zaplatiť R. U. z titulu primeraného finančného zadosťučinenia Sk 500.000,- (slovom päťstotisíc) a nahradiť mu trovy právneho zastúpenia v sume Sk 19.680,- (slovom devätnásťtisícšesťstoosemdesiat) k rukám advokáta JUDr. J. V. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia."

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Konanie pred ústavným súdom je navyše ovládané princípom dispozitívnosti, ktorý vylučuje, aby ústavný súd zapájal do konania o sťažnosti iný všeobecný súd bez výslovného návrhu sťažovateľa (obdobne III. ÚS 41/07).

Týmito pravidlami sa ústavný súd riadil aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti, hoci sťažovateľ aj napriek tomu, že je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v petite sťažnosti bez toho, aby žiadal o vyslovenie porušenia uvedeného základného práva aj postupom krajského súdu a aby takúto požiadavku odôvodnil v ďalšej časti sťažnosti, žiadal ústavný súd len o to, aby prikázal krajskému súdu v danej veci konať bez prieťahov. Z uvedeného dôvodu bolo pre ústavný súd relevantné len preskúmanie sťažnosti z hľadiska možného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu.

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde predovšetkým skúmal, či v danom prípade nejde o jej neprípustnosť.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v prípadoch namietaného porušenia základných práv v dôsledku zbytočných prieťahov v konaní zapríčinených všeobecným súdom skúma, či sťažovateľ využil právne prostriedky, ktoré mu na ochranu jeho práv do 31. marca 2005 vrátane poskytoval zákon Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) v ustanoveniach § 17 a nasl. a od 1. apríla 2005 poskytuje zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) v ustanoveniach § 62 a nasl. Využitie týchto prostriedkov nápravy, ktoré sú podľa názoru ústavného súdu účastníkovi súdneho konania ľahko dostupné, nevyžaduje ústavný súd ako podmienku prijatia sťažnosti na ďalšie konanie, ak z okolností konkrétneho prípadu vyplýva, že uvedenú podmienku sťažovateľ nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavom súde), najmä ak využitie uvedených prostriedkov

nápravy nemožno vzhľadom na okolnosti daného prípadu pokladať za postup umožňujúci dosiahnuť účinnú ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. III. ÚS 132/05, III. ÚS 197/05, III. ÚS 13/06).

Z obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nepostupoval tak, ako mu to umožňoval zákon o štátnej správe súdov do 31. marca 2005 a od 1. apríla 2005 zákon o súdoch. Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu, aby preukázal splnenie podmienok prípustnosti podania sťažnosti, predložil tri podania adresované okresnému súdu. Ani jedno z uvedených podaní nebolo adresované predsedovi príslušného súdu tak, ako to vyžaduje zákon, ale len okresnému súdu ako takému, pričom v podaniach zo 7. augusta 2006 a 11. decembra 2006 sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal o vypracovanie a doručenie znaleckého posudku. V podaní z 29. januára 2007 sa sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadril k už vypracovanému znaleckému posudku a zároveň žiadal o určenie termínu pojednávania s tým, že okresnému súdu oznámil termíny pojednávaní, ktorých sa plánoval zúčastniť jeho právny zástupca. Aj keď sťažovateľ doručil predmetné podania okresnému súdu, neurobil však voči nemu relevantný právny úkon, z ktorého by jednoznačne vyplývalo, že podáva sťažnosť na prieťahy v konaní, keďže tieto podania ani neoznačil ako sťažnosť.

Ústavný súd je toho názoru, že uvedené podania vzhľadom na ich obsah a uvedenie adresáta nemali účinky sťažnosti na prieťahy v konaní, a preto sťažovateľ nepreukázal, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podnikol kroky na ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ani nepreukázal, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Na základe toho dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť je potrebné odmietnuť pre jej neprípustnosť (obdobne II. ÚS 47/08, I. ÚS 71/08).

Ústavný súd zároveň bez toho, aby sa zaoberal meritom veci, keďže sťažnosť je neprípustná, vzhľadom na charakter námietok a prihliadnuc na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné konštatovať, že daná sťažnosť sa javí aj ako zjavne neopodstatnená.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07).

Podstatou námietok sťažovateľa bolo tvrdenie, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 35/2000 došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd zistil, že v právnej veci sťažovateľa sp. zn. 11 C 35/2000 rozhodol okresný súd rozsudkom z 10. júla 2007 tak, že časti sťažovateľovho návrhu vyhovel a voči odporcovi mu priznal náhradu škody z pracovného úrazu, v prevyšujúcej časti návrh zamietol a zároveň rozhodol o povinnosti odporcu zaplatiť súdny poplatok a preddavkové trovy štátu na účet okresného súdu.

Podľa zistení ústavného súdu časť výrokov rozsudku okresného súdu vo veci samej nadobudla právoplatnosť 24. septembra 2007, pričom ďalšiu časť výrokov vo veci samej napadol sťažovateľ odvolaním, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 19 Co 286/2007 zo 4. marca 2008. Krajský súd ním napadnutý rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil.

V súlade so svojou judikatúrou (IV. ÚS 61/03, III. ÚS 41/07, II. ÚS 214/08) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 35/2000 okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 10. júla 2007. Proti rozsudku podal sťažovateľ 21. septembra 2007 (t. j. pred podaním sťažnosti ústavnému súdu) odvolanie, v dôsledku čoho okresný súd 18. októbra 2007 zaslal spis krajskému súdu. Krajský súd rozsudkom zo 4. marca 2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil a 11. apríla 2008 vrátil spis okresnému súdu.

Sťažnosť na postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 35/2000 bola ústavnému súdu doručená 25. januára 2008, teda po tom, ako okresný súd vo veci meritórne rozhodol. V čase podania sťažnosti už okresný súd nebol oprávnený vo veci konať, nemohol ovplyvniť priebeh konania, a teda ani porušiť označené právo sťažovateľa, pretože vyhlásením rozsudku vo veci samej (10. júla 2007) a jeho doručením okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd v tomto štádiu nemohol vykonávať, a preto bolo treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila vyhlásením rozhodnutia vo veci samej pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Na základe uvedených skutočností bolo potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. augusta 2008